IN1140: Introduksjon til språkteknologi

Forelesning #10

Lilja Øvrelid

Universitetet i Oslo

19 oktober 2020

Semantikk

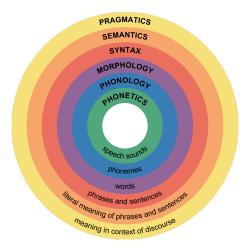

Forrige uke:

- ► Semantikk
- Studiet av betydning slik det uttrykkes gjennom språk
- ► Betydning til morfemer, ord, fraser og setninger
  - ► leksikal semantikk
  - setningssemantikk
  - ► (pragmatikk: hvordan konteksten påvirker betydning)

Lingvistiske nivåer

3

Semantikk i språkteknologi

Tema for i dag:

- ► Hva slags språkteknologiske oppgaver inngår i semantisk analyse?
- ► Med hva slags metoder kan disse oppgavene løses?

Semantikk i språkteknologi

Tema for i dag:

- ► Hva slags språkteknologiske oppgaver inngår i semantisk analyse?
- ► Med hva slags metoder kan disse oppgavene løses?
- ► Tre nivåer av betydning:
  - 1. Ord: Word Sense Disambiguation (WSD)
  - 2. Fraser: Named Entity Recognition (NER)
  - 3. Setninger: Semantic Role Labeling (SRL)

Ordbetydning ("word sense")

Flertydighet

- ► The astronomer married the star
- ► You are free to execute your laws, and your citizens, as you see fit (Star Trek, Next Generation)
- ► Oh, flowers are common here, Miss Fairfax, as people are in London (Oscar Wilde, The Importance of Being Earnest)

Ordbetydning ("word sense")

Flertydighet

- ► The astronomer married the star the star
- ► You are free to execute your laws, and your citizens, as you see fit (Star Trek, Next Generation) execute
- ► Oh, flowers are common here, Miss Fairfax, as people are in London (Oscar Wilde, The Importance of Being Earnest) common

Betydningsdisambiguering

- ► Word Sense Disambigzation (WSD) akivt felt innenfor språkteknologi
  - gitt en setning med et spesifikt målord ("target word") og en liste med betydninger (f.eks. fra WordNet)
  - ► angi korrekt betydning for målordet i den setningen
- ► Klassifisering basert på et annotert datasett

- ► Egennavn inneholder viktig semantisk informasjon
  - ► enkeltord *Erna*, *Oslo*
  - ► NP-fraser *Universitetet i Oslo*
- ► Automatisk **gjenkjenning** og **kategorisering** av egennavn
- Vanlige kategorier: person, organisasjon, sted (lokasjon), geo-politisk entitet

ORG

Den internasjonale domstolen har sete i Haag .

The International Court of Justice has its seat in The Hague .

7

► Kategorier

NE Type	Eksempler
ORGANIZATION	Omnicom, WHO
PERSON	George Washington, President Obama
LOCATION	Downing St., Mississippi River, Norway
DATE	June, 2011-05-03, 03/05/2011
TIME	two fifty a.m., 1:30 p.m.
MONEY	175 million Canadian Dollars, GBP 10.40
FACILITY	Washington Monument, Stonehenge
GPE	Washington D.C., Norway

Oppslag i en navneliste (feks. "gazetteer")?

Oppslag i en navneliste (feks. "gazetteer")?

Oppslag i en navneliste (feks. "gazetteer")?

- ► Tar ikke hensyn til kontekst
- ▶ Dårlig dekningsgrad, er statisk (må oppdateres)
- ► En entitet kan strekke seg over flere ord "Stanford University"
- ► Navn kan inneholde andre navn "Cecil H. Green Library"

Flertydighet

- ► Samme navn kan referere til forskjellige entiteter av samme type
  - ► JFK presidenten og hans sønn
- ► Samme navn kan referere til entiteter av forskjellig type
  - ► JFK flyplass
  - Metonymi: et systematisk forhold der vi bruker ett aspekt ved et konsept for å referere til et annet aspekt ved konseptet f.eks. bygning-for-organisasjon: The White House claims that . . .
- ► Trenger manuelt annotert korpus

Semantiske roller

- ► The dog bit the mailman er ikke det samme som The mailman bit the dog
- ► Sammenligne med *The dog was bitten by the mailman*
- ► Semantiske roller beskriver "hvem som gjør hva mot hvem" [The mailman]_{AGENT} bit [the dog]_{PATIENT}

Semantic Role Labeling

- ► Gitt et predikat i en setning, finn dets semantiske roller
- Gir oss en felles representasjon for:
  - $\qquad \qquad \bullet \ \left[{_{Arg0}}{\rm Big} \ {\rm Fruit} \ {\rm Co.} \right] \ {\rm increased} \ \left[{_{Arg1}}{\rm the} \ {\rm price} \ {\rm of} \ {\rm bananas} \right]$
  - ullet [$_{Arg1}$ The price of bananas] was increased again by [$_{Arg0}$ Big Fruit Co.]
  - [$_{Arg1}$ The price of bananas] increased [$_{Arg2}$ 5%]

"Big Fruit Co." er alltid AGENT og "the price of bananas" er alltid PATIENT

► Behov for manuelt annotert korpus

Andre semantiske oppgaver: Entailment

- ► Apple bought Cisco
- ► Apple acquired Cisco
- Cisco was taken over by Apple
- ► Spørsmål: Who bought Cisco?

Andre semantiske oppgaver: Entailment

- ► Apple bought Cisco
- ► Apple acquired Cisco
- Cisco was taken over by Apple
- ► Spørsmål: Who bought Cisco?
- ► Forventet svar: Apple bought Cisco
  - ullet Cisco's acquisition by Apple o (entails) Apple bought Cisco

Andre semantiske oppgaver: Negasjon

- ► Apple acquired Cisco
- ► Apple did not acquire Cisco
- ► Apple failed to acquire Cisco
- ► Apple denied not acquiring Cisco

Negasjon – fra forskningsfronten!

- ► Automatisk negasjonsanalyse internasjonal forskningskonkurranse
  - *SEM Shared Task on Negation Resolution
  - system som angir
    - negation cue
    - negation scope
    - negated event
  - ► There was **no** answer.

Negasjon – fra forskningsfronten!

- ► Automatisk negasjonsanalyse internasjonal forskningskonkurranse
  - *SEM Shared Task on Negation Resolution
  - system som angir
    - negation cue
    - negation scope
    - ► negated *event*
  - ► There was **no** <u>answer</u>.
- Pågående annotasjonsprosjekt ved LTG: norsk negasjon

Metoder

Metoder

- ► Veiledet klassifisering på ulike nivåer
  - ► Gitt et ord i en setning, og en liste av mulige betydninger, velg en betydning (den mest sannsynlige?). (WSD)
  - For hvert ord i en setning, avgjør om det tilhører en entitet av een viss kategori (NER)
  - ► Gitt et predikat i en setning, finn dets semantiske roller. (SRL)

Metoder

- Veiledet klassifisering på ulike nivåer
  - ► Gitt et ord i en setning, og en liste av mulige betydninger, velg en betydning (den mest sannsynlige?). (WSD)
  - ► For hvert ord i en setning, avgjør om det tilhører en entitet av een viss kategori (NER)
  - Gitt et predikat i en setning, finn dets semantiske roller. (SRL)
- ► Ikke-veiledet tilegnelse av semantisk informasjon fra rå tekst
  - Distribusjonell semantikk:
  - Ord som forekommer i lignende kontekster har lik betydning http://vectors.nlpl.eu/explore/embeddings/en/similar/

⇒ Maskinlæring

Semantiske ressurser

Semantiske ressurser

- ► Klassifisering forutsetter treningsdata.
- ► Leksikalske databaser (WordNet, FrameNet).
- Korpuser annotert med semantisk informasjon (SemCor, CoNLL03/NorNE, PropBank).

WordNet

- ► Manuelt konstruert database
- ► Betydningen til ord karakteriseres gjennom **relasjoner** til andre ord
- Semantiske konsepter karakteriseres gjennom relasjoner til andre konsepter
- ► Hva slags relasjoner kan det være snakk om?

Relasjoner i WordNet

- ► Mellom ord:
  - Synonymi (samme betydning).
  - ► Synonymi-relasjonen grupperer ord i synonymimengder, såkalte **synsets**.
- ► Mellom konsepter (=synsets)
  - Hypernymi (mer generell, mer spesifikk).
  - Varierer noe, men antonymi og meronymi er også spesifisert for noen synsets.

WordNet

- ▶ Elektronisk leksikon
  - ▶ Online grensesnitt
  - Lastes ned
  - ► Tilgjengelig på http://wordnet.princeton.edu/
  - Også tilgjengelig via NLTK
- Består av tre separate databaser:
  - 1. Substantiv (117798 lemmaer)
  - 2. Verb (11529 lemmaer)
  - 3. Adjektiv og adverb (22479 adjektiver, 4481 adverb)

WordNet eksempel

▶ verbet *skim*: synonymer, definisjoner og eksempler

Verb

- <u>S:</u> (v) <u>plane</u>, **skim** (travel on the surface of water)
- <u>S:</u> (v) skim over, skim (move or pass swiftly and lightly over the surface of)
- S: (v) scan, skim, rake, glance over, run down (examine hastily) "She scanned the newspaper headlines while waiting for the taxi"
- S: (v) skim, skip, skitter (cause to skip over a surface) "Skip a stone across the pond"
- S: (v) skim (coat (a liquid) with a layer)
- <u>S: (v) skim, skim off, cream off, cream</u> (remove from the surface) "skim cream from the surface of milk"
- <u>S:</u> (v) skim, skim over (read superficially)

WordNet: substantiver

- Synsets er koblet sammen ved
  - Hyponym/hypernym relasjonen (hovedhierarkiet)
  - Meronymi: del-helhet relasjoner
    - ► Komponent/del (*leg table, finger hand*)
    - ► Medlem av en gruppe *tree forest, student class*
    - ► Materiale et objekt er laget av (oxygen water)
- ► Ord er koblet sammen ved antonymi

- S: (n) cat, true cat (feline mammal usually having thick soft fur and no ability to roar: domestic cats; wildcats)
  - o direct hyponym I full hyponym
  - o <u>direct hypernym</u> / <u>inherited hypernym</u> / <u>sister term</u>
    - S: (n) feline, felid (any of various lithe-bodied roundheaded fissiped mammals, many with retractile claws)
      - S: (n) <u>carnivore</u> (a terrestrial or aquatic flesh-eating mammal) "terrestrial carnivores have four or five clawed digits on each limb"
        - S: (n) placental, placental mammal, eutherian, eutherian mammal (mammals having a placenta; all mammals except monotremes and marsupials)
          - S: (n) mammal, mammalian (any warm-blooded vertebrate having the skin more or less covered with hair; young are born alive except for the small subclass of monotremes and nourished with milk)
            - S: (n) vertebrate, oraniate (animals having a bony or cartilaginous skeleton with a segmented spinal column ad large brain enclosed in a skull or cranium)
              - S: (n) chordate (any animal of the phylum Chordata having a notochord or spinal column)
                - S: (n) animal, animate being, beast, brute, creature, fauna (a living organism characterized by voluntary movement)

- S: (n) organism, being (a living thing that has (or can develop) the ability to act or function independently)
  - S: (n) living thing, animate thing (a living (or once living) entity)
    - S: (n) whole, unit (an assemblage of parts that is regarded as a single entity) "how big is that part compared to the whole?", "the team is a unit"
      - S: (n) object, physical object (a tangible and visible entity; an entity that can cast a shadow) "it was full of rackets, balls and other objects"

• S: (n) physical entity (an entity that has physical existence) • <u>S:</u> (n) entity (that which is perceived or known or inferred to have its own distinct existence (living or

nonliving))


```
. S. (n) cat, tree cat (feline mammal usually having thick self for and no ability to
    roar: domestic cats; wildcats)
          ar convenent cast; valocats)

• simed Association of fail Associati

• simed Association / faitheasted Aspontages / sinter-feets

• $\( \frac{\phi}{\phi} \) (\leftimes, light (any of valories) fifths-bodied roundheaded fissiped mammals, many with intractife classes.

    Settings, many lives research seems;
    Set carriers (a terrestrial or aquatic flesh-eating manneal)
Terrestrial carrivores have four or five classed distinct on each limb*
                                        · S. (n) placental, placental mammal, eutherian, eutherian
                                             monotrernes and marsepials)

    S. (n) mammal, mammalian (any warm-blooded
vertebrate having the skin more or less covered with
hair; young are born alive except for the small subclass

                                                                 column and a large brain enclosed in a skull or

    5: (n) chordate (any animal of the phylum
Chordata having a notechord or spinal

    S. (n) animal, animate being, beast,
base, creation, fluors is living
organism characterized by veluntary

                                                                                      movement)
                                                                                               the ability to act or function
                                                                                              independently)

• 3: (10) bing thing, animate thing is living (or coce bing) entity)

• 5: (10) whole, unit (on
                                                                                                                    assemblage of parts
that is regarded as a
single entity) "how big
                                                                                                                    is that part compared
to the whole?", "the

    S. (n) object,
physical object
(a tangible and

                                                                                                                               estity that can
                                                                                                                               cast a shadow)
"If was full of
                                                                                                                                reckets, bells
                                                                                                                               and other
                                                                                                                                        physical
estity (an
entity that
has
                                                                                                                                                   which
                                                                                                                                                   kzevn
                                                                                                                                                   inferred
                                                                                                                                                   (living
```

WordNet: substantiv – hyponymi, meronymi, holonymi 🌘

Noun

- S: (n) mammal, mammalian (any warm-blooded vertebrate having the skin more or less covered with hair; young are born alive except for the small subclass of monotremes and nourished with milk)
  - direct hyponym / full hyponym
    - <u>S:</u> (n) <u>female mammal</u> (animals that nourish their young with milk)
    - S: (n) tusker (any mammal with prominent tusks (especially an elephant or wild boar))
    - S: (n) prototherian (primitive oviparous mammals found only in Australia and Tasmania and New Guinea)
    - S: (n) metatherian (primitive pouched mammals found mainly in Australia and the Americas)
    - S: (n) placental, placental mammal, eutherian, eutherian mammal (mammals having a placenta; all mammals except monotremes and marsupials)
    - S: (n) fossorial mammal (a burrowing mammal having limbs adapted for digging)
  - part meronym
    - S: (n) coat, pelage (growth of hair or wool or fur covering the body of an animal)
    - S: (n) hair, pilus (any of the cylindrical filaments characteristically growing from the epidermis of a mammal) "there is a hair in my soup"
  - member holonym
    - S: (n) Mammalia, class Mammalia (warm-blooded vertebrates characterized by mammary glands in the female)

WordNet og polysemi

- ► Hvor mange betydninger har et ord?
- Antall synsets ordet forekommer i
- ► Nærhet i betydning kan utledes fra nærhet i hierarkiet
  - ► Korteste stien via hyponym/hypernym-linkene mellom synsets

WordNet i språkteknologi

- Utgangspunkt for Word Sense Disambiguation
  - ► Merke forekomster av et ord med riktig betydning (=synset)
  - ► Men trenger også korpus der ord er annotert med betydning (SemCor)
- ► Inforrmasjon brukes også som trekk i mange semantiske NLP-oppgave
- Generalisere over synonymer
- ► Men: distribusjonell semantikk

NE-annoterte korpuser

- ► Flere korpuser for engelsk: CoNLL03, ACE, etc.
- ► Her fokusere på et norsk korpus: NorNE
  - ► Første fritt tilgjengelige NER-datasett for norsk
  - ► Samarbeid mellom Schibsted, Språkbanken (Nasjonalbiblioteket) og LTG

NorNE

- Norsk Dependenstrebank (NDT) beriket med semantiske kategorier for egennavn, både Bokmål og Nynorsk
- $\blacktriangleright ~\sim \! 300 \mathrm{K}$ tokens for hver, hvorav $\sim \! \! 20 \mathrm{K}$ er del av et egennavn
- ► Distributert i såkalt CoNLL-U format med BIO-oppmerking. Forenklet versjon:

1	Den	den	DET	name = B-ORG
2	internasjonale	internasjonal	ADJ	name=I-ORG
3	domstolen	domstol	NOUN	name=I-ORG
4	har	ha	VERB	name=0
5	sete	sete	NOUN	name=0
6	i	i	ADP	name=0
7	Haag	Haag	PROPN	$name=B-GPE\_LOC$
8		\$.	PUNCT	name=0

NorNE entitetkategorier (Bokmål)

Туре	Train	Dev	Test	Total
PER	4033	607	560	5200
ORG	2828	400	283	3511
GPE_LOC	2132	258	257	2647
PROD	671	162	71	904
LOC	613	109	103	825
GPE_ORG	388	55	50	493
DRV	519	77	48	644
EVT	131	9	5	145
MISC	8	0	0	0

https://github.com/ltgoslo/norne/

Semantiske roller

- Aspekt ved setningsbetydning: hvilke roller de forskjellige deltagerene inntar
  - Nina hevet bilen med jekken
  - Nina deltageren som er ansvarlig for å utføre handlingen beskrevet av verbet
  - ▶ bilen blir påvirket av handlingen
  - ► jekken middelet som Gina bruker til å utføre handlingen
- ► Semantiske roller beskriver den semantiske relasjonen som argumenter har til handlingen beskrevet av verbet

Semantiske roller

► eksempelet: Nina hevet bilen med jekken

AGENT THEME INSTRUMENT

Problemer med semantiske roller

- ► Ikke full enighet rundt rolleinventaret
- ► Vanskelig å formulere formelle definisjoner av roller
- ► ⇒ generaliserte semantiske roller
  - ► PROTO-AGENT, PROTO-PATIENT
- ► ⇒ Verbspesifikke roller
- Semantiske ressurser med informasjon om semantiske roller: PropBank og FrameNet

PropBank

- ► Korpus som inneholder alle setningene i Penn Treebank
- ► Annotert med informasjon om semantiske roller
- ► Roller er (stort sett) verbspesifikke
  - ► Arg0, Arg1 = PROTO-AGENT, PROTO-PATIENT
  - ► Arg2 . . . verbspesifikke

agree	.01
Arg0	Agreer
Arg1	Proposition
Arg2	Other entity agreeing
Ex1	$[_{Arg0}$ The group $]$ agreed $[_{Arg1}$ it wouldn't make an offer $]$
Ex2	$\left[_{ArgM-TMP}$ Usually $ ight] \left[_{Arg0}$ John $ ight]$ agrees $\left[_{Arg2}$ with Mary $ ight] \left[_{Arg1}$ on
	everything]

PropBank

- ► Applikasjon: Semantic Role Labeling
- ► Gitt et predikat i en setning, finn dets semantiske roller
- ► Gir oss en felles representasjon for:
  - ullet [$_{Arg0}$ Big Fruit Co.] increased [$_{Arg1}$ the price of bananas]
  - ullet $[_{Arg1}$ The price of bananas] was increased again by $[_{Arg0}$ Big Fruit Co.]
  - ► [$_{Arg1}$ The price of bananas] increased [$_{Arg2}$ 5%]

"Big Fruit Co." er alltid AGENT og "the price of bananas" er alltid PATIENT

Semantisk klassifisering

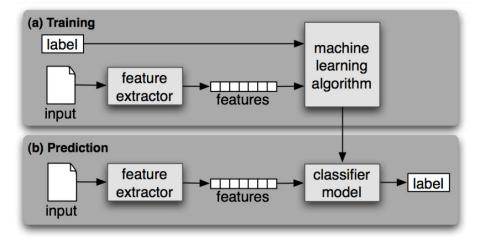
Klassifisering

- Sentral metode innenfor maskinlæring
- ► Automatisk avgjøre hvilken kategori en observasjon tilhører
- ▶ Basert på **treningsdata**: observasjoner der kategorien er kjent
  - $\qquad \qquad \bullet \ \, \mathsf{e}\mathsf{-post} \to \{\mathsf{spam}, \, \mathsf{ikke}\mathsf{-spam}\}$
  - $\quad \blacktriangleright \ \, \mathsf{pasient} \, \to \, \mathsf{diagnose}$
- ► **Veiledet** klassifisering: klassifisering som benytter manualt annoterte treningsdata

Klassifisering

Betydningsdisambiguering

- ► Første skritt består i å hente ut trekk ("features") fra treningsdataene
- Eksempel: setninger merket med betydning
  - ► SKIM the pages for a clearer insight: Reading
  - ► She SKIMS through the novel which seems to fascinate them: Reading
  - ► Remove the vanilla pod, SKIM the jam, and let it cool: Removing
  - We SKIMMED across the surface of that sodding lake whilst all around us gathered the dark hosts of hell: Self_Motion
- ► Hvilke trekk ("features") kan vi bruke for å skille mellom de forskjellige betydningene?

Trekk: bag-of-words

- ► SKIM the pages for a clearer insight: Reading
- ► She SKIMS through the novel which seems to fascinate them: Reading
- ► Remove the vanilla pod, SKIM the jam, and let it cool: Removing
- We SKIMMED across the surface of that sodding lake whilst all around us gathered the dark hosts of hell: Self_Motion

Henter ut alle ord (ikke ordnet):

- ► a, clearer, for, insight, pages, the: Reading
- ► fascinate, novel, seems, she, the, them, through, to, which: Reading
- ▶ and, cool, it, jam, let, pod, remove, the, the, vanilla: Removing
- across, all, around, dark, gathered,hell, hosts, lake, of, of, sodding, surface, that, the, the, us, we, whilst Self_Motion

Andre trekk

- ► Konteksten til målordet kan representeres ved
  - ordformer
  - ► n-gram
  - lemmaer
  - ► ordklassetagger
  - kombinasjon av disse
  - $\blacktriangleright \ [w_{i-2}, \, \mathsf{POS}_{i-2}, w_{i-1}, \, \mathsf{POS}_{i-1}, w_{i+1}, \, \mathsf{POS}_{i+1}, w_{i+2}, \, \mathsf{POS}_{i+2}]$
- ► Remove the vanilla pod, SKIM the jam, and let it cool: Removing
  - ▶ trekkvektor: [vanilla, JJ, pod, NN, the, DT, jam, NN]

Klassifisering

- ► Gitt treningsdataene og trekkvektorene, kan en rekke forskjellige maskinlæringsalgoritmer brukes til å trene en klassifiserer
- ► Her skal vi se på Naive Bayes-klassifisering
- ▶ Bruker informasjon om ord i konteksten for disambiguering av betydning
- ► Enkel metode, mye brukt i WSD

Naive Bayes

Naive Bayes klassifiserer

$$\hat{s} = \underset{s \in S}{\operatorname{argmax}} P(s) \prod_{j=1}^{n} P(f_j|s)$$

- ▶ 2 sannsynligheter:
  - 1. prior-sannsynligheten for betydningen P(s)

$$P(s_i) = \frac{count(s_i, w_j)}{count(w_j)}$$

2. sannsynligheten for individuelle trekk $P(f_j | s)$

$$P(f_j|s) = \frac{count(f_j, s)}{count(s)}$$

Vanligste måten å løse denne oppgaven på er ved ord-for-ord klassifisering

- Metoder for sekvensklassifisering, f.eks. Hidden Markov Models (HMM), CRF, LSTM
- ► BIO-klassifisering: taggen indikerer om ordet befinner seg i begynnelsen (B), innenfor (I) eller utenfor (O) et egennavn, samt indikerer kategori.

BIO-klassifiseri	ng
honor	0
of	0
George	B_pers
Washington	I_pers
,	0
who	0
	•••

American	matched
Airlines	the
,	move
a	,
unit	spokesman
of	Tim
AMR	Wagner
Corp.	said
, immediately	

American	$ B_{ORG} $	and also d	10
Airlines	I_{ORG}	matched	O
Allillies	1ORG	the	O
,	O		
а	10	move	U
-		,	O
unit	O		
of	0	spokesman	O
		Tim	$ B_{PERS} $
AMR	$ B_{ORG} $	Wagner	
Corp.	$ I_{ORG} $	•	I_{PERS}
со.р.	i	said	O
,	O		O
immediately	O	•	lO.

Data kan representeres ved **trekk** ("features")

- ▶ ordform (tokenisering): of, George, Washington, led
- ▶ lemma: of, George, Washington, lead
- ► shape: lower, capital, capital, lower
- ► affikser: of, rge, ton, ead
- ► ordklasse: IN, NNP, NNP, VBD
- ► chunk-kategori: PP, NP, NP, _
- ► navneliste: 0, 1, 1, 0

(Eller nevrale nettverk som lærer beste representasjon av dataene)

- ► NER-systemer ofte kombinasjon av
  - ► Lister ("gazetteers")
  - ► Regler (regel-baserte systemer)
  - Veiledet ("supervised") klassifisering
- ► Beste systemer for engelsk: 93.5% totalt
- ► Ulike resultater for ulike klasser

NorNE: resultater for norsk

- ► Jørgensen, Aasmoe, Husevåg, Øvrelid & Velldal (2020). NorNE: Annotating Named Entities for Norwegian
- ► Nevrale modell for sekvensklassifisering (LSTM-CRF)

	IOB	IOBE	IOBS	IOBES
NorNE-full	90.75	90.45	90.76	90.58
NorNE-7	91.86	91.80	91.99	92.29
NorNE-6	90.95	90.50	91.85	91.38

Table:

NorNE: resultater for norsk

- ► Jørgensen, Aasmoe, Husevåg, Øvrelid & Velldal (2020). NorNE: Annotating Named Entities for Norwegian
- ► Nevrale modell for sekvensklassifisering (LSTM-CRF)

	Development		Heldout		
Training	ВМ	NN	-	ВМ	NN
ВМ	89.47	82.34		83.89	81.59
NN	84.01	86.53		76.88	83.89
BM+NN	90.92	88.03		83.48	85.32

Table:

SRL

- ► Oppgaven: finne semantiske roller for hvert argument i setninger
- ► Hvorfor?
  - felles semantisk representasjon for setninger
  - forbedrer en rekke NLP-applikasjoner: spørsmål-svar (QA), maskinoversettelse

SRL

- Oppgaven: finne semantiske roller for hvert argument i setninger
- ► Hvorfor?
  - felles semantisk representasjon for setninger
  - forbedrer en rekke NLP-applikasjoner: spørsmål-svar (QA), maskinoversettelse
- Vanlig å utgå fra syntaktisk analyse

```
function SEMANTICROLELABEL(words) returns labeled tree

parse ← PARSE(words)

for each predicate in parse do

for each node in parse do

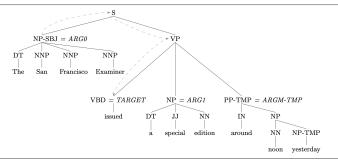
featurevector ← EXTRACTFEATURES(node, predicate, parse)

CLASSIFYNODE(node, featurevector, parse)
```

SRL

- ► Klassifiserer noder (konstituenter) i det syntaktiske treet
- Trekk (eksempler):
  - Ordformen til hodet (Examiner)
  - Ordklassen til hodet (NNP)
  - ► Predikatets struktur (V->VBP NP PP)
  - ► NER-klassen til konstituenten (ORG)
  - ٠..

Oppsummering

- ► Rekke oppgaver inngår i semantisk analyse
  - ordbetydningsdisambiguering (WSD)
  - ► navnegjenkjenning (NER)
  - ► semantiske roller (SRL)
  - ► entailment
  - ► negasjon
  - ▶ ...
- ► Sentral metode: klassifisering

Oppsummering

- ► For klassifisering trenger vi treningsdata
- ► Semantiske ressurser
  - WordNet
    - leksikal database
    - ► innholdsord: substantiver, verb, adjektiver
    - bygget rundt leksikale relasjoner som synonymi, hyponymi, meronymi, etc.
    - Annoterte korpuser:
      - NorNE
      - PropBank

Oppsummering

- ► Trekkrepresentasjon av treningsdata
  - ▶ ord
  - ► lemma
  - ordklasse
  - ► NE-klasse
  - syntaktisk kategori
  - etc.
- Forskjellige typer klassifisering
- Naive Bayes-klassifisering for WSD
  - ► hvordan vi kan beregne den mest sannsynlige betydningen for et ord:

$$\hat{s} = \underset{s \in S}{\operatorname{argmax}} P(s|\overrightarrow{f})$$